

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v objavi n. pr. (Septembra 30-19) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovilo jo prosimo, da se vam ne ustavi list.

JUGOSLOVANI ZDRAMITE SE! MRLIČI VSTAJAJO IZ GROBOV.

Podrepaniki in petolizniki Habsburžanov so na delu, da razbijajo Jugoslavijo, da uničijo, za kar je na tisoče Jugoslovancev žrtvovalo svoje najdražje, to je življenje.

Dve majhni vesti naznanjata, da so na delu izdajalske sile — slovenski in hrvaški klerikalci, da privedejo zopet Slovence, kar jih ni pot italijansko peto, in Hrvate nazaj pod habsburški režim, da se tako uniči mlada jugoslovanska država. To zarotniško in izdajalsko delo hočejo izvesti, preden bo podpisana pogodba z Avstrijo in ko ima mlada jugoslovanska država polne roke dela z italijanskimi imperijalisti.

Prva vest, prihajajoča z Dunaja, pripoveduje, da Jugoslaviji preti razdruženje in da hočejo Hrvatska, Slovenija in Dalmacija postati samostojne, in neodvisne od Srbije. Druga vest, prihajajoča iz Berlina, pravi, da je "Vossische Zeitung" prejela vest iz Budimpešte, da so ogrski kraljevaši in republikanci napravili kompromis in da postane ogrski kralj Franc, najstarejši sin bivšega cesarja Karla, kar toliko pomeni, da bo pravi vladar bivši avstrijski cesar Karl, ker je njegov najstarejši sin Franc še otrok.

Vprašanje nastane, kdo ima koristi od tega; če se razbije Jugoslavija in se razdeli v dva dela. Koristi od tega bodo imeli slovenski in hrvaški klerikalci, Habsburžani in italijanski imperijalisti. Rimsko-katoliški škofje ostanejo rimsko-katoliški škofje, klerikalci pa njih verni oprode. Se kadar so rimsko-katoliški škofje potegnili z ljudstvom, so to storili, da niso bili spoznani kot očitni nasprotniki ljudskih teženj. Kadar so se razmere spremenile, da je bilo mogoče udariti po ljudstvu z železno pestjo, tedaj so se škofje pridružili tistemu, ki je po ljudstvu udaril s kovano pestjo. Ko so lani koncem oktobra in v začetku novembra pokopavali staro policijsko avstro-ogrsko državo, so se v Sloveniji in na Hrvaškem tudi škofje pomešali med ljudstvo na ulici, da so peli "requiem" Habsburžanom, čeprav so pri tem škripali z zobmi, ker so se morali kloniti ljudski volji, da niso bili spoznani kot sovražniki jugoslovanskega ljudstva. Od laniških manifestacij dozdej je minilo leto in klerikalci so izrabili to leto, da napeljejo vodo na habsburški mlin. S hujškanjem, da bodo vsi Slovenci in Hrvatje posrbjeni, če se Jugoslavija ne razkosa na razne dele, so hujskali namenoma proti nedeljivosti jugoslovanskega ozemlja. V vseh slavospevih, ki so jih prinesli klerikalni listi, ne najdemo izjave, da je ozemlje Jugoslavije nerazdelljivo. Govorili in blebetali so nekaj o jugoslovanski republiki, toda do danes še niso priobčili jasnega in določenega programa, kakšna naj bo ta jugoslovanska republika, kot je to storilo Jugoslovansko republikansko združenje. Blizamo se vedno bolj volitvam v konstituentno a slovenski in hrvaški klerikalci so še vedno brez programa, kajti tistih par čenc in fraz o notranji uravnavi Jugoslavije, ki so izšle v klerikalnih listih, se vendar ne morejo imenovati program. Klerikalci namenoma zavlačujejo svoj program, ker pričakujejo dogodkov, da izdajo Slovenijo in Hrvaško Habsburžanom. Zdi se, da so dogodki precej dozorili, da upajo klerikalci na izvedbo svojih tajnih načrtov, ki so bili skovani v škofovskih palačah in samostanih. Če se posreči spraviti Habsburžana na prestol na Ogrskem, da zavlada po stari habsburški metodi, tedaj se že najde prilika ali ugoden trenutek, da skušajo klerikalci izvesti svoje izdajalske načrte napram jugoslovanskemu ljudstvu.

Če se škofje dobričkajo ljudstvu, tedaj kujejo načrte, kako se maščujejo nad njim. Zgodovina nam to potrdi na tisoč mestih. Ali mislite, da se bodo škofje res odpovali svojim ogromnim posestvom prostovoljno, da se ta posestva razdele med kmete, ki v potu svojega obraza obdelujejo zemljo? Ne, škofje niso nikdar mislili na tako razdelitev svojih ogromnih posestev, ampak mislili so, če jih razdele med samostane, ki so pod njihovo kontrolo, da so jih že razdelili med ljudstvo. Škofom in klerikalcem se je najbolje godilo v stari policijski avstro-ogrski državi. In po taki državi se jim zdaj cede sline, zato kujejo načrte za razbitje mlade jugoslovanske države, v kateri so sedeli pri polnih loncih in strašili kmeta s pekrom in hudičem, da jim ni zmanjkalo mesa v loncih. Ali so bili klerikalci kedaj prijatelji svobodne šole, v kateri se podu-

čeje prava znanost? Zastoj iščemo po takih izglelih v zgodovini! V mladi jugoslovanski državi pa vidimo, da se trudijo reformirati šolo, da bo res šola, v kateri se bodo otroci naučili malo več kot čitanja, pisanja in računanja do sto. In to klerikalcem in škofom ni všeč!

Habsburški mrličji so pričeli vstajati na Ogrskem iz grobov in paziti je treba, da se slovenskim in hrvaškim klerikalcem ne posreči oživeti te mrličje tudi na Slovenskem, Hrvaškem in v Dalmaciji. Klerikalci so ljudje brez političnega prepričanja, kajti spolnjevanje škofovih ukazov, ki prihajajo zopet iz Rima, se more smatrati za politično prepričanje. Če klerikalci govorijo in razpravljajo o političnih dogodkih, ne store tega, ker imajo politično prepričanje, ampak radi tega, da služijo Rimu.

Jugoslovanski klerikalci se pripravljajo, da izdajo mlado jugoslovansko državo in Ti jugoslovansko ljudstvo ki si z velikimi žrtvami priborilo to, kar zdaj imaš, zdram se in obračuni z izdajalci, da te izdajice ne prehitijo!

DOPISI.

Forest City, Pa. — Iz tukaj kaže naselbine je tako malo dopisov in poročil v naprednih listih, da najbrže že nekateri rojaki mislijo, da smo že izginili in da živimo kar tjevdan, ne da bi se zanimali za sedanje velepomembne razmere, v katerih živimo, posebej kar se tiče slovenskega naroda v stari domovini. Toda to mnenje naših ožjih rojakov po drugih naselbinah je pač napačno, ako ravno je samoumevno. Kajti kljub temu, da smo tako oddaljeni od drugih slovenskih naselbin v Pennsylvaniji, se vendar zavedamo naše dolžnosti napram rojakom v stari domovini. V tukajšnji naselbini smo že sklenili precej javnih shodov, na katerih je večinoma nastopil naš prvobojevnik za svobodo in demokracijo brat Etbin Kristan. Sklenili bi jih še več, ako bi ne bili zvezani s tako velikimi stroški, ker smo tako zelo oddaljeni od drugih naselbin.

Ko smo dobili poziv iz gl. urada SNPJ za nabiranje prostovoljnih prispevkov za pomoč otrokom v stari domovini, ki so postali največji reveži v sled zadnje vojne, smo se takoj odzvali ter ali na delo. Nabrali smo 118 dolarjev in 30 centov, katero vsoto smo odpovedali na gl. urad SNPJ, da isto izpeli na pristojno mesto.

Ko se je pričela kampanja za milijondolarski sklad JRZ, smo se domalega vsi tukajšnji rojaki odzvali ter prispevali po naši najboljši moči. Koliko smo prispevali za milijondolarski sklad, lahko vsakdo razvidi iz spominske knjige, katero je dobil tak vsak darovalec. Ako jo pa še ni, naj se pa oglasi pri nabiralcu, kateremu je izročil svoj prispevek in jo bo gotovo dobil.

Ker smo pa razvideli, da prva serija milijondolarskega sklada ne bo zadostovala za izvedbo programa, katerega je izdelalo JRZ, je društvo "Mednarodna zveza" št. 124 SNPJ pridivilo v korist gl. blagajne JRZ veselo v zvezi z vinko trgovijo, katere čisti dobiček je bil \$133.11. Od te vsote je odbor poslal sto dolarjev na gl. urad JRZ kot prispevek za drugo serijo milijondolarskega sklada J. R. Z.

Upam, da se bodo napredni rojaki v drugih naselbinah tudi zavzeli svoje dolžnosti in pridobili veselo ali kaj podobnega v korist druge serije milijondolarskega sklada, da bo imelo JRZ kar največ mogoče dohodkov, ker le na ta način je zagotovljen vseh naloge, katero si je dala ta organizacija.

Torej, rojaki, na plan, da izvajamo za naš slovenski narod svobodno jugoslovansko federativno republiko. — Frank Rataja.

Willard, Wis. — V tukajšnji naselbini je naseljenih še prilično lepo število Slovencev, toda v javnosti se le malo sliši iz tukajšnje naselbine. Marsikdo si že gotovo misli, da se ne zanimamo za nobeno drugo stvar, kot samo za kmetijska dela. Toda naj bodo le prepričani, da se zanimamo tudi za druge stvari.

V zimskem času imamo dovolj časa za razne druge stvari, kot za reševanje raznih političnih vprašanj, kar pa tukajšnjemu fajmstru ni nič kaj po volji. Laniako leto smo imeli tudi večerno šolo za angleški jezik in upam, da bo letošnje leto lahko nadaljevali z učenjem. Upam, da se bodo rojaki letošnje leto bolj zanimali za to večerno šolo, kot so se laniško leto.

Tukajšnji dušni pastir je zelo hud, ker se rojaki premalo zanimajo za njegovo pridigo. V sled tega jih je zelo oštel raz prižnobe. Ravno tako mu ni po volji, ako ga ne kličejo z imenom "father". Priprilo se je celo, da je v sled tega pozval na odgovor nekakega tukajšnjega rojaka, ker ga ni nazval z imenom "father". Razumna, da mu je dotični rojak pokazal razmere.

Neki rojak ni bil pri volji plačati za krst svojega novorojenca in fajmstru pa ni bil pri volji opraviti dotičnega cerkvenega opravila za stonj. — Sedaj je tukaj ustanovila Marijino društvo. Pravila tukajšnje marijine družbe so pa menda take, da nobena članica ne sme ničesar povedati doma svojim starišem, o kom jih podnebuje "father". Ko je neka 14 letna deklica povedala doma, kaj je vse slišala na seji, je bil predstojnik te družbe menda taku razkačen, da jo je izključil.

Posebno piko ima pa naš oče na napredne slovenske liste in delavske splohe. Najbolj v železod mu je pa "Prosveta". Izrazil se je menda, da dotični ni noben naprednjak, kdor čita "Prosveto". "Ta list je samo delavski in strajkarski, kateri ne vedo, kaj je prav in kaj jim manjka. Že sedaj imajo prevelike plače in hočejo še več. Kapitalisti so predobri, ker jim dajo toliko zaslužka in tako velike plače. Izrazil se je menda tudi, da bi vlada bolj pametno naredila, da bi podelila vse one, ki stavejo na evropsko bopisje.

Tukajšnji rojaki smo ga že sili, ker nam vedno tako kliče. Njemu bi tudi želeli da bi odšel kam drugam.

Za danes naj bo dovolj in hočem se priložnosti kaj poročati. — Naročnik.

Chisholm, Minn. — S tužnim srcem naznanjam sorodnikom, znanem in prijateljem iz Amerike, da mi je umrla mati v grabišila moji ljubljeno soprogo Marijo Bajc. Pokojnica je podlegla operaciji 21. oktobra. Bolehala je na "kamu" in je bila primorana podvreči se operaciji dne 16. oktobra t. l. Stara je bila šele 39 let in je bila rojena v Cerkni pri Baku na Notranjskem. Zaprutila je pet nedorastlih otrok, katerih je najstarejši star 12 let in najmlajši pa 15 mesecev.

Pogreb se je vršil 23. oktobra in sicer civilno.

Moja najskrenejša hvala vsem mojim prijateljem in znanem, ki so mi stali na strani v kritičnem času, posebno še družini Josip Uletovi za darovane krasne cvetlice. — Anton Bajc, hlafočji soprog.

DELOVANJE AMERIŠKEGA RDOŠKA KRIŽA V JU. SLOVLAVJI.

New York, N. Y. — (Iz inozem. infor. urada, jugoslov. oddelka.) Ameriški rdoški križ je priredil meseca aprila veliko kampanjo po vsej Ameriki za nabiranje stare in ponošene obleke, katero je potem razdelil v najbolj potrebnih krajih Evrope. V Jugoslaviji je razdelil 7.254 zabojev stare in ponošene obleke in 3.725 vreč čevljev.

Večje množice te obleke in čevljev je razdelil v Armeniji, na Poljskem, Flnskem, Rumunskem in Čehoslovaciji.

VINAR V NEW YORKSKEM PRISTANIŠČU.

New York, N. Y. — Hud vihar, ki je drvil s hitrostjo šestdeset milj v uri, je odrgal 20 bark, naloznih z blagom od zadržalnice in jih pognal proti izhodu luhe. Preden so barke plovili, je silni vihar odnesel v morje za šestdeset tisoč dolarjev blaga.

GOMPERS ZA OSEM-URNI DELAVNIK.

Podjetniki so proti osemurnemu delavniku.

Washington, D. C. — Prva preizkušnja na mednarodni delavski konferenci je pokazala, da ima večino protidelavski elementov večinsko poročilo podjetnikov se izrekajo proti uvedbi osemurne delavnice. Podjetniki zagovarjajo svoje stališče, da se razmere take, ki zahtevajo povišani produktivni. Če se hoče povišati produktivni, se ne more delovna čas znižati na osem ur.

Strokovno organizirani delavci pravijo, da so taki argumenti strah podjetniške reči, ki jo vselej izstoplje iz omare pozabljenosti. Zadar hočejo sveto dokazati, da je nemogoče uvesti osemurno delavnico. Ali taki argumenti tudi lokazujejo, da so podjetniki zelo strahotni sponzori. V vojnem času je prišla angleška vlada do spoznanja, da mora znižati delovni čas osem ur, če hoče pomnožiti produktivni. In kar je veljalo za pomnožitev produktivne v vojnem času kot dokazna reč, šteje tudi v mirnem.

Na to podjetniško izjavo je odgovoril Samuel Gompers. Poudarjal je, da je živa potreba, da se uvede v interesu delavstva osemurni delavnik kot maksimalni delovni čas. Izjavil je, da bodo ameriški delavci skušali znižati celo osemurni delavnik, ako jim bo le mogoče doseči tako znižanje. Navedel je, da ameriški delavci največ proizvedejo med vsemi delavci na svetu in zaradi tega je na mesec, da se zniža delovni čas na osemurni delavnik. Dokazoval je, da delavci faktično več proizvedejo, če dela osem ur dnevno, kot pa delavci, ki dela po deset in dvanajst ur na dan.

Končno je Gompers stavil predlog, da se ta točka o delovnem času odkaze posebnim komisijam. Njegov predlog je bil odklonjen z 41 proti 30 glasovom.

Gompers je po dosedanjih znamenjih pridigal gluhim ušesom.

NEKI TEHNIK V CHICAGU

Neki tehnik v Chicagu je poročal o nekem dnevniku v Chicagu, da je napačno poročal, da je vpostavljen poštna zveza s Srbijo. Sklepuje se na neko uradno poročilo iz Washingtona, da je ta neki dnevnik v zmoti. Tovariši pri nekem tedniku v Chicagu naj se nikar ne jesi, če mu povemo, da sta neki dnevnik in Jugoslovansko republikansko združenje tudi prejela uradno poročilo od ameriškega poštnega urada. V obvestilu, ki ga je prejel neki dnevnik v Chicagu, je bilo tiskano s črnim na belem "will now be accepted," v obvestilu "Jugoslovanskega združenja je pa bilo "will not be accepted." Ko je poslušal tajnik vprašal uredništvo tega nekakega dnevnika v Chicagu, če je sprejelo obvestilo glede poštnih zvez s Srbijo, je bil obvečen, da ima uradno obvestilo, da je pošta odprta, kar se popolnoma ujemata s prekletem obvestila s dne 7. januarja 1919. Če pa hoče imeti še boljše informacije, naj pa telefonira na pošto. Tajnik je to storil in povedal so mu, da je v pismih z besedico "not" napaka, kjer je besedica "not", bi morala stati beseda "now."

Tovariši pri nekem tedniku v Chicagu naj nam nikar ne zameri, če mu povemo, da smo se tudi toliko angleščine naučili, da razumemo razliko med besedama "now" in "not" in da je bil njegov poduk v tem oziru nepotreben. Bolj pametno bi bilo, da bi se direktno na pošto prepirali, kaj je pravilno, kot je to storil tajnik J. R. Z., preden je pričel pisati o nekem dnevniku v Chicagu, ker bi si bil prihranil blažilo.

Običajna nemška revolucija se ne sme praznovati v Wladji.

Berlin. — Domobranski ministri Nške je prepovedali pušične demonstracije ob priliki praznovanja običajne nemške revolucije, ki se vrši v nedeljo. Dovoljene so slavnostne priredbe le v dvoranih. Sparkstovom je prepovedano vsako praznovanje običajne ruske boljševičke revolucije 7. novembra, ko poteka dve leti odkar so sovjeti na kmilu v Rusiji.

Pravdnarska stavka.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Čeprav okraj, kako sodi o izjavi izjavnega pravdnika Amesa, ki je dejal, da vlada ne bo odnehal od svojega stališča, ker je stavka neupostavna. Tem radovednim gospodom je Farrington dejal: "Če mr. Ames pripoveduje, ljudstvo stališče, tedaj bo stavka trajala dolgo časa. Taka sredstva niso mogoče porazila rudarje v nekaterih osamljenih krajih.

"Vsekakor na splošen položaj bo vplival in bo povzročil, da ostanejo rudarji še bolj odločni, kajti ker so dobro organizirani, Rudarji ne žele zavzeti izjave aktivnosti napram vladi, kajti Američani so. Ker so inšini Američani, se bodo vpirali in so jim od vlade ali katerega drugega vala krivična obveza."

Indianapolis, Ind. —

William Green, finančni tajnik rudarske organizacije, je svedel za pravnarstvo stavke, da naj vlada razsodi konferenco in naj zakaže, da se sklene vzajemna pogodba. On je pač mneni, da naj vlada zaradi moralni in postavni vpliv na podjetnike in rudarje, da se doseže sporazum.

Komaj so veleblizniški snobkarji čitali njegovo izjavo, v kateri priporoča enako mero za podjetnike in rudarje, so zapisali v svojih listih, da rudarji preročajo silo.

Lewis je pa časnikarskim radovednešem odgovoril, da je svoje stališče že povedal, ki velja tudi za izjavo izjavnega pravdnika Amesa, ko je komentiral Gompersovo izjavo: "Če se unakne sodnjske prepoved, tedaj bodo rudarji takoj pripravljeni se sestati s podjetniki."

Jeklarska stavka.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Položaj jeklarske stavke v raznih državah.

Chicago, Ill. — Položaj jeklarske stavke v Clevelandu je povoljen. Stavkarji so odločni in so izjavili, da ostanejo na stavki, dokler jeklarski podjetniki ne priznajo kolektivnega pogajanja. Stavkokazev iz drugih mest ni morejo importirati, ker jim poljeja na ukaz župana ne dovolj vstopa v mesto, domačini pa ne marajo za tako izdajniško delo.

Kompanije v Youngstownu se trudijo, da dobe stavkokaze, toda sroča jim ni mila. Mnogi stavkokazi zapuščajo delavnice, ker je delo tako, morda pa nizka. Stavkarji imajo zdaj več tpanja, da zmagaajo, kot so ga imeli v začetku stavke.

Poročila iz Pueblo, Colo., Wheelinga, W. Va., Buffala, N. Y., in Baltimorja, Md., govorijo, da so stavkarji prepričani z duhom solidarnosti in smage. Jeklarski podjetniki se poslužujejo vsakovrstnih zvijav da zavbijjo stavkarje na delo, toda njih prizadevanje je zastoj.

Iz Butlerja, Pa., poročajo, da so strajkarji izjavili, da se ne vrtnjo na delo, dokler ne priznajo jeklarski podjetniki zahtev, radi katerih so delavci zastavali.

Zdaj so pričeli uhajati še stavkokazi, tako da so jeklarski magnati v velikih stiskah. V jeklarni Standard Steel kompanije je v minulim tednu petdeset stavkokazov pustilo delo. Stavkokazi uskokli so množice v vsakim dnevu, kompanije pa ne ve, kam naj pošlje svoje agente, da ji pritirajo nove stavkokaze, ker so ti agenti prebrskali že vse velkomestne ljudske ulice po delomrznih ljudih in nimajo izgleda, da jih še kje kaj odkrijejo.

V Danburgu se je kompanija navdila kruti stavkokaze in jim je ukazala, naj si brano iščejo znanj tovarna. Stavkokazi so debelo gladi, ko so izvedeli za kompanijski ferat, toda pomagalo jim ni nič. Če niso hoteli pogledati lakota v tovarni, so morali le tovarno, da si napajajo svoje stavkokalske teube.

V Bostonskem, Pa., so mestni uradniki odpravili stavkarjem in pisarjem tisto, kar jim godejo jeklarski podjetniki. Ustavili so jim kradlo in prepovedali ljudske shode. Ali vse take ardestra ne vplivajo na stavkarje tako, kot si predložili jeklarski podjetniki in njih zvasti opode — mestni uradniki. Delavci vtrajajo v stavki z želene volje in izjavljajo, da se ne vrtnjo na delo, dokler jeklarski podjetniki ne priznajo njih zahtev.

Jugoslovansko Republicansko Združenje.

3637—3641 West 26th Street, Chicago, Ill.

(Telefon: Lawndale 2407)

IZVRŠEVALNI ODBOR:

F. Aleš, ga. Aleš, gođa. M. Anđić, A. Bilić, F. Godina, F. Gottlicher, I. Knezo-
vić, E. Kristan, J. Kukur, M. Lacić, M. Stakić, F. S. Tauter, F. Zajc,
M. Zeman, J. Zvernik, et.

NADZORNI ODBOR:

F. Kerže, I. Kraljić, J. Mihajlović.

GLAVNI URAD:

F. S. Tauter, glavn. tajnik, A. H. Kukur, izvrš. tajnik, F. Godina, blagajnik.

OLASILA:

The Yugoslav Review, mesečni čas. tednik Proletarac, polsednik Glas Svobode,
dnevnik: Društvo, Glas Naroda in Prosveta.

Vsa pisma in odgovori pošiljajte naj se pošiljajo edino na sledeči naslov:
JUGOSLOVANSKO REPUBLICANSKO ZDRUŽENJE
3637 West 26th Street, Chicago, Ill.

IZ URADA J. R. Z.

Kot smo že enkrat izjavili, volijo krajevne organizacije J. R. Z. svoje zastopnike v centralni odbor, v katerega je že trelija konvencija izvolila 10 zastopnikov. In ti vsi skupaj tvorijo potem zajedno z zastopniki drugih organizacij, ki delajo za našo stvar, centralni odbor, ki je najvišja instanca J. R. Z. V smislu konvencije sklepa se smatra v to vsote one krajevne in lokalne organizacije, ki direktno spadajo v Jugoslovansko Republicansko Združenje; medtem ko se vse druge lokalne postojanke in društva zastopajo po njih Jednotah in Zvezah, katere imenujejo svoje zastopnike, ki predstavljajo vse članstvo.

Važno je, da ta odbor izvolite čim prej, da se more po tem konstituirati. Centralni odbor si izvoli korespondenčnega tajnika, kateri bo v dopisovanju z vsem centralnim odborom. Tajnik si treml drugi člani centralnega odbora se vdeležuje se izvrševalnega odbora, na katerih imajo iste pravice, kot izvrševalni odborniki. Na ta način bo imel centralni odbor izvršno kontrolo nad poslovanjem izvrševalne.

Na treliji konvenciji J. R. Z. je bilo opaziti gorke simpatije z govorniki, ki so priporočali, da poleg izdajanja Jugoslav Review, priobčujemo članke tudi s raznih ameriških magazinov in tako zanesemo informativno čtivo o Jugoslovanskih težavah med vse Američane. Da bi bilo v tem oziru čim več uspeha, prosim vse one Jugoslovane ki so dobili kaj geografskih ali kakoršnihkoli slik iz domovine, da jih nam pošljejo, ker nam bodo v tej propagandi mnogo koristile. Slike naj bodo fotografije skupin ljudi, krajev, mest, vasi, stavb, tehničnih naprav, rek, jezerov, polja itd. Slike naj bodo pomembne in originalne. Eksekutiva bo kot do sedaj, tudi v bodoče storila vse za vzvišene ideale J. R. Z.; pri tem pa naj ji gre na roko vse članstvo — konsolidirano v J. R. Z.

Američan Jugoslav Relief organizacija je že mnogo dobrega storila za naše bratce in sestrice onstran oceana, brez katere pomoči bi jih bilo nešteto pomirilo. Preskrbela jim je obleke in jedla, da so mogli obiskovati šolo. Major Gehardt, načelnik tega komiteja v Jugoslaviji, iz katere se je buš vrnil, je apeliral na ameriške Jugoslovane, da naj pomagajo njegovi organizaciji preživeti te otroke do spomladi, ker po tem bo nevarnost naj deloma odstranjena in razmere v Jugoslaviji v splošnem izboljšane. Polnost nas torej veže tembolj, ker je že ta organizacija toliko storila za našo dečo, da ji sedaj naprej po svojih močeh pomagamo pri tem humanitarnem delu. Pri tem ne prevladujejo nikoli motivi — edino to, da delamo nekaj dobrega za našo mladino! Vsekaj daruje tihi organizaciji, v katero ima največje zaupanje; ona bo že odposlala darove na pristojno mesto, to je American Jugoslav Reliefu.

J. R. Z. toplo priporoča vsem Jugoslovonom, da se spomnijo z darovi teh mladih revežev v Jugoslaviji. Darove bodo sprejemale vse jugoslovanske organizacije v Ameriki, in jih odposlale svojim centralnim, da odpošljejo zabran denar American Jugoslav Reliefu, kateri bo poskrbel, da se nabran denar pravilno porabi tam, kjer je nujna pomoč najbolj potrebna.

Organizacije, ki so pridružene J. R. Z., pošljejo nabran denar tej centralni organizaciji, da ga odpošle na pravo mesto.

Na dela torej, zavestni jugoslovanski življ!

Fran S. Tauter, tajnik.

Konvencija J. R. Z. v Clevelandu.

ZAPISNIK III. ZBORA J. R. Z. v CLEVELANDU, O.

(Dolge.)

OSMA SEJA DNE 2. OKTOBRA.

Predseduje brat Samrak.

L. P. Tringer, zapisnikar.

Čita se zapisnik pete seje drugi del in česte seje prvi del, katere se sprejmeta soglasno.

Brat Verant predloži, da se zapisnik konvencije, kakor tudi deputacije v Washingtonu tiska v slovenskem in hrvaškem jeziku. Predlog je bil sprejet.

Brat Muc predloži, da se zapisnika tiska toliko, da se ga bo lahko razdelilo vsem organizacijam in tudi drugim krogom, ki se za stvar zanimajo. Je tudi za to, da se tiska v angleškem jeziku.

Proti temu predlogu sta brat Poljak, kateri pravi, da naj se prepričati vse to eksekutivi, brat Zaitz pa pojasnjuje glede tega predloga, da bi bilo nemiselnost tiskati zapisnik v angleškem jeziku, ker bi stalo to prevažanje ogromno denarja. Seve, glavne stvari, kot rezolucije bodo prevedene v angleški jezik ter bodo tudi priobčene, tako da bodo tudi drugi lahko čitali, kaj vse je sklenila konvencija J. R. Z.

Predlog je bil torej sprejet, da se tiska samo v slovenskem in hrvaškem jeziku.

Nato preide konvencija na poročilo odbora Hrvatov in Srbov, katerih naloga je bila prinesiti zboru nekaj načrti, po katerem bi se odzvala agitacija med njimi. Brat Kresčić pravi za besedo ter govori prepričevalno, s srečno in zvesto, a obenem z žalostjo, da se niso Hrvati in Srbi odzvali klicu naroda in njegove potrebe v najbolj kritičnem času.

„Bratje Slovenci! Danes stojimo tu pred vami, Hrvatje in Srbi kot prosjaki, kot bežalniki, prosič od vas vazevanske podpore v našem skupnem boju za narodovo ujednostvo, za narodov blagor. Zato mi ne in srce mi kevaži od misli, da nismo Hrvatje in Srbi v celni dobi svetovne vojne napravili prav nič. Toda bratje Slovenci, ne sodite nas krivo. Da se nismo poborili za narod, sami zase, ni kriv narod, ne meče blata na rodo, kajti on je nedolžen. Krivi so pa bili naši voditelji, ki so nas rovali naroda okolištali sani srbe. Istina je, da ni častno za nas ameriške Hrvate in Srbe, toda fakti je, nismo imeli niti enega zagovornika, niti enega lista, ki bi se resnično potegal za naše pravo. In sedaj, ko so potegnili strani vojni topari, je hrvatski in srbski narod zbehan, nahaja se v zelo mučnem položaju. In kot člani J. R. Z., kot delegatje — Hrvatje in Srbi — se obracamo do vas, bratje Slovenci, da ukrenete in storite nekaj za nas, Hrvatje in Srbe. Imejte na misli to dejstvo, da niso ameriški Hrvatje in Srbi sami krivi. Naš narod je čreda brez pastirja, ki beži po semlinja.

Ali hrvatski in srbski narod je za pravo delo, za vstrajno delo, katere nam privede do svobode. Ta narod je dober, blag, čvrst in jak, silna je njegova duša — ali pastirja nima, ki bi ga vodil po pravi poti. Našim velikim ni bilo veliko do tega naroda; gledali so le nato, da so se okostili sami, in videli smo te velike, kako so se sami nedežlovali rovali med njimi ni bilo harmonije, kajti harmonije ne more biti med ljudmi, kateri ne mislijo pošteno. In valed tega je nastal ta položaj med njimi.

Ti veliki, ti narodovi „liderji“ se mi zde podobni dvema živalima, katere sem opazoval v New Yorku, ko sta jedli. Te živali se imenujeta, prasca. Dokler je bilo korito polno, blazela sta in požirala hrano v največjem veseljem, v največji harmoniji. Oba sta bitela in nista se gledala po strani ali hudobno. AH ko je prišlo hrane v koritu primanjkovali, ko se je prikazalo dno, tedaj pa sta se pričela rovali, gristi in skušala sta se, kateri bo več poži. Pričela sta se med seboj klati, prijateljsko je taginilo, prikel je na površje egoizem.

Tako je bilo tudi z našimi „liderji“. V letih 1915, 1916 1917 in 1918, bilo je že dovolj hrane. In Hiderji so bili prijatelji. Toda prišlo je leto 1919 in hrane je manjkalo. Sedaj se je pričel ples, kavsanje in rovanje, bistenje in dolbitve. Kaj je nastalo iz tega; zneso vam je, cenjeni delegatje in delegatice ter mi ni potreba te nadalje razpravljati o tem. Recem je, naš narod, narod hrvatski in srbski ni bil kriv, da ni prav ničesar storil v svoj dobroti, njega srce je blago, milo, njegova duša poštena in vstrajna, ali treba mu je pravega pastirja. In ta pastir je Jugoslovansko republicansko združenje.

Valed tega predložimo sledeče:

„V želji, da se srpsko-hrvatski narod v Ameriki jače zainteresuje za republikansko idejo, priključiti in organizirati v J. R. U. Hrvati i Srbi, delegati i izaslanici na III. red. konv. J. R. U. smatraju za dužnost, da priporočijo III. red. konv. da se pozabavi na sledečino:

1.) Da eksekutiva predloži shodne korake za izdavanje srbsko-hrvatskega tednika, koji mora da bude voljano uređivan prema programu J. R. U.

2.) Da se eksekutiva potrudi, da najde valjane hrvatske i srpske agitatore, koji bi šli u narod, da ga organizuju i priključuju u redove J. R. U.

3.) Da se pri temu radi, ako eksekutiva misli i nalaži, da se ne može postići u sporazumu sa već postojećim političkim, prosvetnim i dobrovoljnim društvima a Sjed. Država, obrati izravno na narod i pozove ga, da pristupi u J. R. U. kao politički organizaciji, mimo dobrovoljnih organizacija kojima sada pripada.

4.) Ako eksekutiva nalaži, da može preduzeti još kakove korake koji idu ovome u prilog, konvencija joj ostavlja određene ruke, da to učini.

Konvencija je sprejela gori označeno prošnjo z odobravanjem in eksekutiva ho storila kar ji bo v njeni moči, kar se ji tudi naloži.

Brat Truger vpraša zbratce naj se li resolucija Riharda Zavratnika o trgovski zvezi s staro domovino in trgovini sploh prečita ali ne. K temu je pripomnil, da bi bil ta načrt izvedljiv, če bi se podvzeli resni koraki, za kar najprimitivnije delegatje časa, da bi to rešila tako kot bi bilo potreba. Povodni je, da imajo Čehi-Slovaki enako trgovsko zvezo ali korporacijo. On meni, da bi bilo to epohalnega pomena za tukajšnje slovensko-ameriško trgovino kakor tudi za eksport in import.

O tem vprašanju se vname debata, katere se vdeležijo Kristian, Krže, Zornik, Teodorović, Zvernik, Kukurac in drugi. Kristian je menila da ne preostaja konvenciji toliko časa, da bi mogla to rešiti in temeljito prenehati. Brat sem jo, in tu se omenja eksport in import. AH nam je pa nemogoče, da bi sklenili kaj konkretnega, iz enostavnega vzroka, ker ni časa. Če bi hoteli o stvari natančneje debatirati, bi se zavlekla ta debata lahko za več dni. Eno je tu in to je, da konvencija principielno izreče, da se peča J. R. Z., s temi ali ne. Velikega pomena bi bila institucija, za vsa. Zastaviti naloga naše organizacije bi bila to. Kajti če bi ime li kaj takega, bi bili oni v Jugoslaviji in tu zavarovani pred spekulanti. Zato je za konvencijo merodajno to da se izreče za ali proti. Kajti za tako podjetje potreba je moči, potreba finance s tem narastejo ogromni stroški. Kje dobiti finančno zablombo? Treba je obveznosti, treba je da se zavežemo, da jo članstvo naše organizacije podpira z vsemi danimi sredstvi in pripomočki.

Konvencija nato zaključ, da se resolucija br. R. Zavratnika priobči v glasilih in da na diskuzijo. Ista se glasi:

(Dalje prih.)

Inozemstvo.

SE NEKAJ O DELAVSKI ZMAGI NA ANGLEŠKEM.

London, 6. nov. — Popolni rezultat o izidu občinskih volitev v Angliji še zdaj ni znan. Koliko je šteje glasov do danes pokazalo, ima Delavska stranka v Londonu 425 občinskih svetovalcev, nasprotna stranka pa 551. Delavci so popolnoma zmagači v sledečih londonskih okrajih: Fulham, Poplar, Islington, Stepney, Deptford, Battersea, Camberwell, Greenwich, Shorehich, Southwark in Woolwich. V Chelseaju je bilo prvih izvoljenih osem delavskih kandidatov, med katerimi so tri ženske.

Enak sijajni uspeh so imeli delavci tudi v drugih mestih.

Nemčija je dobila nove zahteve.

Berlin. — Nemčija je prejela zaveznikiščoto, ki vsebuje zahteve, da mora Nemčija dati pet lahkih križark, plavajoče doke in manjše rušilce za kazni, ker so bile potopljene nemške bojne ladje v Scapa Flow. Dalje zahtevajo zavezniški, da Nemčija izroči gotovi železniški material, poljedelske stroje itd., kot je določeno v pogodbi premirja, pa še ni izvršeno.

Obletnica ruske revolucije.

Bern, Švica. — Švicarski socialisti nameravajo proglasiti 72urni generalni štrajk v proslavo obletnice komunistične revolucije v Rusiji dne 7. novembra.

Generalna stavka kovinarjev v Berlinu.

Berlin. — Kovinarski delavci so stopili v generalno stavko. Minister za ekonomijo se je ponudil za posredovalca, toda vlada ne bo ovirala stavke.

Zadnje vojne neveste zapustile Francijo.

Brest, Francija. — Zadnje vojne neveste ameriških vojakov so se ykrcale na parnik „Northern Pacific“, ki odrine proti Ameriki. Na parniku je deset nevest. Zadno nedeljo je odpotovalo v Ameriko 73 nevest s parnikom „President Grant“.

Anglija predlaga dva parlamenta za Irsko.

London. — Kabinetni odsek angleške vlade za irske zadeve je sprejel priporočilo podpredsednika, ki se peča z reševanjem irskega vprašanja, da dobi Irska dva separatna parlamenta, in sicer eden za katoliško Irce, drugi pa za protestante v Ulsterju. Vlada se zdaj ukvarja, kako se bi uvedla gotova vrhovna oblast na Irskem, katero bi priznali katoliški in protestantski Ircl.

Orna Gera zastopana v jugoslovanski narodni delegaciji.

Pariz. — Andre Radović, bivši srnogorski ministarski predsednik, je imenovan članom mirovne delegacije države Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Francoski predsednik se je izrekel za „suo.“

Pariz. — Raymond Poincare, predsednik francoske republike, je dejal te dni pri otvoritvi novega sanatorija za tuberkulozne v Parizu, da zdaj, ko je Francija zmagača z orožjem nad Nemčijo, mora napovedati vojno alkohol. Francoska javnost je presrečena valed te izjave predsednika, zlasti ker je znano, da se na predsednikovih banketih pijejo naj-finejša vina.

Bolgarija ima deset dni časa za podpis.

Pariz. — Zavezniki v rhovni svet je v pondeljek odgovoril na odgovor Bolgarske vlade na mirovne pogoje. Svet je dovolil Bolgarom deset dni časa za podpis mirovne pogodbe. Zavezniški niso dovolili Bolgarski nobenih teritorialnih koncesij, popustili pa so nekaj malega pri finančnih in ekonomskih pogojih.

V ODGOVOR PROKIBISLIJI!

KUHAJ SAM DOMA! Iz naložne izvrstnega Malta in hmelja napravlj lahko vsak sam dobro pivo, katero vas ovezli in okrepla kot v starih časih. 10 galon pijače za \$2.35. Pišite še danes, dokler se lahko pošljemo po pošti vaa potrebn navedila. Kakovost je jamčena in pri večjih naročih damo popust. Frank Ogier, 6401 Superior Ave., Cleveland, Ohio. Za Collinwood sprejema naročila Matt Petrovich Candy Store, 15617 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio.

ZELITE POTOVATI DOMOV?

Ce žo imate parobrodni listek ali no, pišite ali pa pridite v svojo lastno korist k bančni tvrdki
133 Second Ave.,
EMIL KISS, New York, N. Y.

Za v stari kraj.

POŠILJANJE DENARJA.

Hitro, zanesljivo in poceni moram poslati denar v stari kraj. Vsaka pošiljatelj je zavarovana proti izgubi.

100 kron za	\$ 2.00
200 kron za	\$ 3.95
500 kron za	\$ 9.70
1,000 kron za	\$ 19.00
5,000 kron za	\$ 92.00
10,000 kron za	\$ 182.00

50 Lir za	\$ 5.25
100 Lir za	\$ 10.25
500 Lir za	\$ 50.00
1,000 Lir za	\$ 90.00

Denar pošljite po Money Order, ali American Express Money Order, ali pa po Bank Draftu.

POTNI LIST.

Onim, ki noče, da sami imajo to stvar, predložim tudi potni list.

LEO ZAKRAJEC,

NEW YORK, N. Y.
70—9th Ave.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podporna Jednota.

Inkorp. 19. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor,

UPRAVNI ODBEK.

PREDSEDNIK: Vincenc Colnar, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
PODPREDSEDNIK: Anton Hrsti, Box 140, Canonsburg, Pa.
TAJNIK: JOHN VERDERBART, 2208 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
TAJNIK BOLNIŠKEGA ODBELKA: Paul Berger, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago
BLAGAJNIK: Anton J. Torkoven, Box 1, Cicero, Ill.
UPRAVITELJ GLASILA: Filip Godina, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODBEK.

Joh Ambrožič, predsednik, Box 351, Canonsburg, Pa.
John Underwood, 406 May St., Springfield, Ill.
Martin Zelenhar, Box 278, Harborton, Ohio.
Joe Raditch, Box 432, Smithton, Pa.
Frank Samrak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODBEK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Rudolf Pistorich, Box 436, Bridgeville, Pa.
Anton Raditch, Box 73, Wick Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sulzer, Box 140, Grays, Kans., za Jugoslov.
Lao Kukur, Box 264, Gilburt, Minn., za zavezorced.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovich, predsednik, 15617 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio.
Joh Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn.
Joe Kalen, 1007, E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincenc Colnar, Joh Ambrožič in Matt Petrovich.

ZDRUŽITVENI ODBOR.

PREDSEDNIK: Frank Alet, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Treel, Box 161, Lawrence, Pa.
Johko Ovan, 242 Englewood, Detroit, Mich.
Joe Skuk, 1101 E. 63. St., Cleveland, Ohio.
Mary Udovic, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.
VROVNI ZURAVNIKI: Dr. F. J. Kern, 4803 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": Joh Zvernik.

POZOR! — Vse domne posiljatelj in stvor, ki se tika gl. izvrševalnega odbora in jedotne sploš, naj se pošljejo na naslovi John Verderbart, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse odzive bolniške podpore naj se pošljejo Paul Bergerju, tajniku bolniškega odbora v gl. uradu.

Vse priobče glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošljejo M. Petrovichu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je spodaj.

Vsi priobči da gl. porotni odbek se naj pošljejo na naslovi Joh Ambrožič, Box 351, Canonsburg, Pa.

Vsi priobče pred uradno izjavo glasila se naj pošljejo predsedniku tiskovnega odbora Vincencu Colnarju.

Vsi dopisi in drugi spisi, nasenila, ogledi, naročila in sploh vse, kar je v zvezi s glasilom Jednota, naj se pošljejo na naslovi "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Slovinci, Hrvatje in Srbi

? Ste li pri volji prihraniti denar?

In v istem času poslati hitro po pošti vaš denar domov, tedaj pošljite denar preko naše banke, ker mi delamo najceneje, najhitreje in najhitreje.

Naš sistem pošiljanja denarja je najprejstnejši, in naši predstavniki na drugi strani takoj ispolnijo denar brez vsakega odlika.

Ena poskušnja vas prepriča in nikar vam ne bode žal ako nam pišete za nadaljnja poskušnja, katere vam dajmo dragovoljno.

John Nemeth State Bank

1597 Second Ave., cor. 83rd St., NEW YORK CITY

NEW YORK

JE SREDIŠČE SVETOVNEGA PROMETA V VSEH OZIRIH.

Denarne posiljavitve — Potovanje v stari kraj — Svoje in prijatelje dlužiti iz domovine — vse to se lahko najhitreje in najzanesljiveje v velitem New Yorku s posredovanjem v obse snane, nad DVAJSET let obstoječa ter klasi našim rojakom priljubljena

POTNIŠKE PISARNE IN BANKE

EMIL KISS

Ta trdika pošljite denar zanesljivo, hitro in po najnižji dnevni ceni, zastopa vse parobrodne družbe, istavlja menjice (DRAFTS) na vse zanesljive denarne zavode sveta, sprejema denarne vloge, jih obratuje od dneva vložitve in izplačuje vloge brez odpovedi.

Ta trdika vam daje GARANCIJO za vse poslovanje, če kaj potrebujete, NE poskušajte drugje, temveč vselej vprašajte to trdiko za pojasnila, katere dobiti brezplačno. Pišite ali pridite osebno na:

EMIL KISS,

133 SECOND AVE., cor. 8th St., NEW YORK, N. Y.

Vstanovljeno 1896.

Phone: Orchard 4230.

Pod nadzorom državnega bančnega odbela.

NAPREDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjate s njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V xrdni inam vse za vaskdanje potrebe, na pa zmerni cen.

ANTON ZORNIK,

Hermine, Pa.

NAROČNIKOM V POJASNILO.

Za oglaš se odgovorni le oglaševalci sami. Mi ne sprejmemo do njih nobene odgovornosti. Vsak, kdor kaj kupi iz oglasov in če mu ni všeč, naj sam zbit pripiše. Vsa odgovornost in posledice naj nosi vsak sam. Upravništvo lista.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Politična cenzura odpravljena v Jugoslaviji.

Washington, D. C. — Informacijski biro države SHS v Washingtonu je prejel 4. novembra sledečo brzojavko iz Beograda: Ministriški svet je danes sklenil odpraviti politično cenzuro. Vbodoče bodo podvrženi cenzuri le tisti spisi, ki se tičejo armade in gibanja vojaških čet.

Italijani poplavi Dalmacijo z avstrijskim denarjem.

Beograd, 1. nov. — (Preko inform. biroja SHS v Washingtonu). — Iz Splita javljajo: Italijani so do danes zanesli v okupirane kraje severne Dalmacije neizmerno avstrijskih bankovcev v vrednosti okrog dveh milijard kron. Denar so Italijani nabrali v Istri in zasedenih krajih Slovenske ter v italijanskih krajih, ki so bili med vojno pod avstrijsko okupacijo. Italijani bodo zdaj skušali zamenjati krono za zvezniški denar.

Kamnik. — V tukajšnji državi.

smodnišnici se dogajajo stvari, da se človek vpraša, je li to mogoče v naši svobodni in demokratični Jugoslaviji. Moderno-kapitalistično zasluževanje in pritisk od strani nekaterih delavodij — njim na čelu dobroznane osebe, ki so si svojo sedanjo službo pridobile na ta način, da so se s častno besedo in lastnorodnim podpisom obvezale, da bodo v svoji službi nepristranske napram delavstvu — je zavzel tak obseg, da je nujno potrebno o tem obvestiti široko javnost. Nam je popolnoma všeč, kako politične barve je ta gošpoda! Le to odločno zahtevamo, da se delavstvu prostovoljno pusti izbira svoje lastne organizacije, zahtevamo za vse delavce v smodniških enake pravice. Kaj je dovoljeno v tovarni delavstvu drugega prepričanja, to mora biti dovoljeno v tovarni tudi našemu delavstvu. Odločno si prepoštevamo, da bi se našim pristajem v tovarni grozilo z odpuštom iz dela in odpovedjo stanovanja, radi tega ker pripadajo naši strokovni organizaciji. Že itak do skrajnosti zgrano delavstvo si tega ne bo pustilo dopasti. Ako je bilo možno vpeljati red v privatno podjetje, se bo tu tudi; to temelj kot tovarne kot državno podjetje je prva dolžna varovati svobodo mišljenja — temelj države. Gospodje, s tem, da je smodnišnica državni obrat, se ni upravičeno smatrati delavstvo v tovarni za vojaško mašinerijo. Bilo je to mogoče v pokolju Avstriji ali v demokratični Jugoslaviji je to izključeno. Razni "raporti" in "befeli" se prav brez škode za obstoj obrata odpravijo. "Feldvebeisko" nastopanje je preživelo in svetovali bi merojadnim osebam v tovarni, da se za razna naznanila in slično napram delavstvu poslužujejo bolj demokratičnih sredstev. Gospodje so lahko prepričani, da bo to le v prid obratovanju tovarne; ker le z pravilnim umevanjem ljudskega razpoloženja se da preprečiti morebitne bodoče dogodke, ki ne bi bili ne v korist tovarne in tudi ne v prid delavstva. — Prepovedana je našim zaupnikom v tovarni agitacija za našo strokovno organizacijo, zvezanjem je pa to ne le dovoljeno, temveč tudi uradno naravnost skuša z grožnjami prisiliti naše sodruge k pristopu v "Nar. soc. zvezo." Odločno zahtevamo, da se tudi nasprotnim organizacijam prepove agitacija v tovarni kakor nam; ali pa dovoli nam isto svobodo agitacije v tovarni, ki jo sedaj uživajo zvezarji. Na sodelovanje gospodov uradnikov in delavodij tovarne v naši organizaciji niti ne reflektiramo. Torej gospoda — enake pravice za vse! Ako ho ne bo zadostovalo se poslužimo drugih sredstev, ki ne bodo gospodoma ravno prijetna. J. K.

Draginjske doklade za mestne uradnike in uslužbence se priznajo v isti višini kakor jih je priznala država svojim, in sicer od 1. julija. Začasnim uslužbenecem se zviša doklada od 150 na 300 odstotkov. Vaje se nabavni prispevek. Pri tem vprašanju je nastala datja debata, v katero sta posegla zlasti sodrug Kocmur in Jupan.

Stezosledci so pripovedovali, da je gobarska sezona odprta; da so gobe zrele in da pričakujejo samo izurjenih gobarjev koscev. Nabrusil sem srp in krivo koso in se z ostalimi gobarji ali gobeci (ne vem, kako je bolj pravilno), odpravil na gozbi lov. Luftšif sem pustil doma, ker so mi pravili, da ni pripraven za zasledovanje gob. Razšli smo se po tihih gajžih, ki so ogrinjani v svoje najdražje obleke. Samo zlato, smaragd in škrlat, kamor se človek ozre. Poleg bujnozelenega drevesa stoji drugo zlatorumeno, tretje živordeče, četrto rožnato, peto spremenjasto, kot pavje perje. Vsako drevo in grm ima svojo posebno barvo, vse skup pa se zlija v krasno sliko, tako pestrilo in fantastično, kot pripovedke o devetih dečlih. Mehki žarki oktoberskega solnca božajo to pestro listje, iz katerega se cedi opojna vonjava, plava po zraku in se razliva daleč tja preko preoranega polja. Listje na drevju šepeče pritaženo, kot da si pripoveduje čarobne bajke in tla so ena sama velika, mehka, tisočbarvna preproga. Po divjem orehu pleza vlnasta trta s krvavordečim listjem in malini, modrikastimi grozdki in skupina laščevja se ti zdi, kot velikanski šop žarnorodečih vrtnic. Taka je domovina gobje družine: jurčkov, vaslavk, zajčkov in laščev. — Jaz sem sprva pazno gledal po vejah, mladic, da gobe rastejo tudi na drevju, kot orehi in kostanji in jih je treba samo otresti. Uspeh je bil seveda negativen in sem se že bal, da nikdar ne dobim diplome dobriga gobca ali gobarja, ko me je tovarna prijateljsko opozorila, da je sicer lepo in vse hvale vredno, če človek stremi po čem višjem, ampak pri gobah je treba obrniti pogled na pozemelske stvari. Ubojal sem in kmalu opazil lične klobočke, ki so moleti izmed pisane-ga listja na tleh. — Vse gobe so ženskega spola, ker mandelje bi le moral imenovati gobeci ali gobar, kar pa pomeni čisto nekaj drugega in po mnenju botanikov ne spada v gobjo vrsto. Da so ženskega spola, kaže tudi to, ker se tako zapeljivo, da se človek nikdar ne naveliča iti za njimi in ker imajo na vse mogoče načine prikojeno in zverženo klobočke, kot predpisuje ženska moda. Tudi okusa niso tako strašansko nebeškega, kot so privlačne; v tem so baže tudi popolnoma ženske. Ampak v enem oziru sem jaz pronašel, da gobe, niso podobne ženskam, vsaj našim ljubeznivim ne. Pri gobah sem imel tako srečo, da so me vsi zavidali, nikoli pa še nisem imel trohice sreče pri... well, ne bom dalje pravil, ker se tu pričinja nova povest in bi mi morda kdo v obraz zalučal, da sem pravi — gobec...

Ne vem, kako bi vam na lep način povedal, da bi vam iznenadnje ne škodovalo preveč, v tehle jesenskih dneh. V tej dobi high cost of living, strajkov in splošnih zmešnjav pisati o "ofeti" je drzno in v srec segajoče. Sicer pa moram že naprej izjaviti, da "mal" je bila oheet, mal' pa ne. Bilo je takole: Pred dolgim časom se je zgodilo, kar se med ex-in aktivnimi pleharji pogosto zgodi, da se je najbolj dolgi izmed dol-gih pleharjev, Mr. 100-nie (100nie ali sto — 0) zaljubil. Honest to goodness, zaljubil se je. Potem dolgo, dolgo ni bilo nič, razen malo pritaženega šepetanja, katere-mu smo "mal" verjeli, mal' pa ne. Po dolgem času je prišel ofi-cijelni buletin z naznanilom, da je plehar poročen. Mi smo se tak-o počutili, kakor ob času vojne prohibicije: "mal" smo verjeli, mal' pa ne. Potem zopet dolgo ni bilo nič, nato pa honey-moon trip med solčne vinograde ob E-rie jezera. Zopet dolgo, dolgo ni bilo nič; sledila je oheet, katere se je imel čast tudi Gajžla udeležiti. Ej, oheet pa taka! Jaz sem mesto posdravnega govora življal tisto: The high cost of living is only a joke, the high cost of loving is keeping me broke... Mrbe, par-don me — prijatelji so se pa sme-jali. Razen par častnih izjem, je

bila navzoča sama pečlarija — bivši tovariši in tovaršice slavljen-cev tega lepega večera. Kjer po kraljevski večerji zaplavajo meh-ke melodije, kjer se zibljejo vese-li valčki in kjer kroži sladka grozdja kri, s solnčnih bregov E-rie jezera, tam se mora razviti razposajena zabava, pa če bi vsi čikaški sodniki izdali injunetion proti. Pa do injunetiona ni prišlo, pač pa je podpisani prišel do kaz-ni, spiti cel kvor! prave 100-proof Lake Michigan vode! In to vprico rdečeličnih vinskih čaš! Druga kazen je bila že težja, ker so je terjalo od mene, da v eni mi-nuti zapopadem umetnost plesa, česar nisem mogel prej v par de-setletjih. Skušnja je izpadla še bolj mizerna; kot je bilo pričako-vati, dasiravno so mi tovariši po-zneje pravili, da sem več hodil po tujih nogah, kot po svojih. Naj se enkrat zgodi, da jaz enkrat do-bim tega sodnika pred svoj sodni stol, Pl! bo žvepleno vodo in ter-pentin ves teden in plesal bos po trnju in črepinjah! — Ker jaz ne ljubim dolgih govorov, mi je ze-lo ugajal slavnostni govor našega nedosežnega govornika Najbo-kdorhoče. Sestaj je samo s' treh besed in dasi ga je parkrat ponov-il, se nismo naveličali. Proti pol-nočti smo postali vsi pesniški na-vdahnjeni in domov grede sem za-čel skladati dolg sonetni venec. Prva kritika je že gotova in se glasi:

"Ženitev in gobe
Pa tudi narobe:
Gobe, ženitev
Pa težka ločitev..."

Mislil sem seveda na ostale flaneate in prijazno družbo v hi-li naših gostiteljev. Nadajne ki-tice sledijo od časa do časa, kadar me pač pikne pesniška muha. Če boste dovolj dolgo živeli, imeli boste srečo videti celi sonetni ve-nec in moja slava se bo razlegla od Atlantika do Rocky Mountains. Za zdaj je edina moja želja, naj bi bogovi navdahnili koga, da se kmalu oženi, da nam bo zopet ta-ko lušno na oheeti. Amen. — Ta li-bizna zdaj res vse drugače rona, kot njega dni. Včas je bila su-bitev, zaroka, poroka in oheet, vse na enem kupu. Pa je pamet-na ta nova ureditev, če le pripelje do končnega uspeha. Pri meni je bilo vse drugače. Najprej sem se zaljubil, potem dolgo, dolgo ni bilo nič in po teh dolgih časih je šele prizadeta solnčna roža zve-dela o tem. Potem zopet dolgo, dolgo ni bilo nič in končno se je fak-tično spremenilo v nič. Potem sem se spet zaljubil, pa spet dolgo, dolgo ni bilo nič in končno je živo srebro padlo na zero ali ničlo in zmiznilo. Igra se je še večkrat po-novila; a končni rezultat je bil ohi-čajni nothing. Sama Ludolfova in perijodična števila se vlečejo po vsej ljubavi matematiki. Sumarum je: 000.

Gajžla.

PREDSNIK BO VRNIL ŽE LEZNIČE PRIVATNIM LASTNIKOM.

Washington, D. C. — Walker D. Hines, glavni železniški ravna-telj je izjavil napram senatorju Cummins, da bo predsednik vrnil ameriške železnice pod privatno kontrolo z dnem prvega januarja 1920, če kongres sprejme ali ne potrdi to zahtevo.

LADJI ZADRŽANI VSELED VI-HARJA.

Port Arthur, Ont. — Tovorna parnika "Glenlivet" in "Glen-mouni" naložena z žitom, sta za-kaznala že 36 ur vsled silnih vi-harjev, ki razsajajo na Velikih jezerih. Parobrodna družba se bo-ji, da sta parnika postala žrtev viharja.

TATOV SO OBISKALI VIN-SKO TVRDKO.

Chicago, Ill. — Nekani tatovi so obiskali vinskio tvrdo Ste-pen County Wine kompanije in od-neli vino in žganje, ki je bilo vredno nad šest tisoč dolarjev.

POTOP. Zgodovinski roman.

Spisal H. Sienkiewicz. Poslovenil Podravski.

(Mladost)

"Tega, gospodje, ne smete govoriti, ker je božje usmiljenje večje od človeške zlobe. Njega vsomogoča roka nas lahko reši uprav takrat, ko se bomo tega najmanj nadejali."

"Sveta resnica!" oglasi se Jan Skretuski. "Hudi časi so nastali za one, ki so služili pod pra-pori pokojnega kneza Jeremija. Navajeni zmagova-ti, se težko spoprijaznijo z mislijo, da ne more njega nihče nadomestiti. A kako rad bi se služil človek domovini, ko bi Bog nam poslal vrlega, po-štenega vojskovodjo, kateremu bi mogel človek zaupati s celim srecem in dušo."

"To je resnica! Gospod, pošlji nam človeka, vojskovodjo, ki bo služil vdanu in pošteno domo-vini!" zakliče Stanković in dvigne pobožno oči proti nebu.

"Pravijo, da je vojskoda višebski kaj vrl člo-vek," omeni Stanislav Skretuski.

"Da!" odvrne Mirski. "Toda on nima bula-ve in radi tega mu kralj ne podeli hetmanskega naslova. Da se on ne pridruži Švedom, je goto-vo."

"Gosevskega, poljnega hetmana, ima Radzi-vil še v zaporu."

"Ker je odličen človek," odvrne Oskerkio.

"Ko sem zvedel to novice, sem kar otrpnil ter takoj slutil nekaj slabega."

Volodijevski se zamisli.

"Bil sem enkrat v Varšavi," reče sez nekaj časa, "ter sem prišel v kraljevo dvorano. Naš mi-lostljivi kralj ima kaj rad vojake, in ker me je videl v boju pod Berestom, me je takoj spoznal ter povabil na obed. Na tem obedu je bil tudi gos-pod Čarnecki, — njemu v čast je bil prirejen ta obed. Kralj ga je nekočkrat poljubil v lice ter potem dejal: 'Ko bi napočil čas, da bi me vi zapustili, upam, da mi ostanete zvesti!' Te besede sem čul na lastna ušesa. Čarnecki ni mogel niti

govoriti, tako je bil ganjen, ter je le ponavljal: "Do poslednjega zdihljaja ostanem zvest svoje-mu kralju!" Takrat se je kralj razjokal..."

"Kdo ve, če niso bile to proroške besede, ker ta čas je že napočil," reče Mirski.

"Da, Čarnecki je odličen vojak," odvrne Stanković. "Ni ga v ljudovladi človeka, ki ne bi s spoštovanjem izgovarjal njegovega imena."

"Pravijo," reče Skretuski, "da čislajo Ya-tarji, ki podpirajo Potočkega proti Hmelnicke-mu, tako Čarneckega, da počejo iti tje, kaj, kjer njega ni ž njimi."

"Gola resnica!" reče Oskerkio. "Tudi jaz sem slišal, kako so govorili v Kejdaneh, v knu-zi navzočnosti, o njem ter sem videl, kako je za-zamrzelo hetmana. Nagobančil je čelo ter dejal:

"Sedaj je on kraljevi taboriščnik, toda pri me- bi lahko bil podatarosta v Tikotium?"

"Očividno je bil zelo jezen."

"Znana stvar je, da ne more (trpeti zlodin- čednosti."

Tako so govorili med seboj vjeti polkovniki, ua to pa pride govorica zopet na Zaglobo.

"Prepričan sem," reče Volodijevski, "da je on zbežal v Upito, kjer najde moje ljudi, če jih še niso pobili, ali posloma odvekli v Kejdane. Gotovo nam pride na pomoč. V mojem polku slu- žijo izključljivo Lavdanci, ki me imajo radi ter pojdejo za njima na kraj sveta."

"Da, toda Lavdanci so bili poprej prijate- lji Radzivila," omeni Mirski.

"To je res. Toda ko izvedo o izdajstvu in o zaporu poljnega hetmana ter nas vseh, pa se ob- nejo vai od Radzivila. To so vrli ljudi in Zaglobo gotovo ne zanemari očigrti s sanjami hetmana bolj kakor vsak imed nas."

"Toda predno se on prikaže, bomo mi že v Birži," reče Stanislav Skretuski.

"Nikakor ne. Saj mi sedaj delamo ovineh, da bi se izognili Upiti; odtod pa drži pot narav- nost. Ko bi tudi odrinili jeden ali dva dni po- zneje, vendar še lahko poprej dosepejo tje, kaj ter nam zagradijo pot. Sedaj se bližamo Savli in od- tod krenemo k Birži; toda treba vam je vedeti, da je iz Upite v Biržo bliže, nego iz Savle."

"Kajpada je bliže in tudi pot je dokaj bolj- ša," reče Mirski.

DOBER LINIMENT.

Menda ni potreba naglašati posebnosti in tolažiti kako priporočljivo je imeti na roki steklenico dobrega linimenta za zunanjo uporabo v slu- čaju hitre potrebe — in tukaj ni nobenega boljšega za to reči kakor

Severa's Gothard Oil

(Sever's Gothardsko olje), ki je mogoče kot jak sovražnik proti vsem bolečinam izhajajočim iz bolečinam. Priporočljivo je za revmatizem, lumbago, srazsko, proti otokom, bolečinam v vratu ali oprpljenju odov in mišic. Na prodaj v vseh le- karstih. Cena 50c in 25c davka ali 50c in 25c davka.

W. E. SEVER & CO. CLEVELAND, OHIO, U.S.A.

ŽENITNA PONUDBA.

Vdovec, star 34 let, s tremi otroci, najmlajši star 5 let, želi se se- znaniti s slovenskim dekletom ali vdovo brez otrok v svrhu ženitve. Edina želja je, da je mladokrvna in dobrega značaja. Vsa pisma in slike je poslati na naslov: GO- RENJC, Upravništvo "Prosveta", 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. (Nov. 4-5-6-7)

DR. JOS. V. GRAHEK

edini slovenski zdravnik in ranocelivnik v Pennsylvaniji. Zdravi vse otročje, ženske in moške bolezni. Uradne ure so: 10 ure zjutraj do 2 ure popoldan. Bell Telephone Cedar 2368 843 E. Ohio Street, N.S. PITTSBURGH, PA.

GRAMOFONSKA PLOŠČE

Pišite po novi cenik — Velika zaloga ur in zlatnine — Wm. Sitter Co. 5806 St. Clair Av. Cleveland, Ohio

MNOŽICA STOJI PRI NAŠI TROVINI NASPROTI GLAVNEGA POŠT. NEGA URADA.

Večkrat ste že lahko opazili ve- liko množico ljudi na Smithfield ulici, tam ravno nasprotno od glavnega poštnega urada. Na pre- likavo kaj je tam, da se vedno zbira ta množica ljudi, ste gotovo našli, da ljudje žele videti eno največjih izložb zlatnine, diamant- tov, ur in drugih stvari, ki so sploh dajo dobiti v mestu Pitts- burghu, Pa. Poskušavali jih ste go- tovo med drugim slišali tudi za- čudenje opazki o nizkih cenah te- ga velevalnega blaga. Trgovina, kjer je ta izložba kot omenjeno, je dobro poznana kot ena najta- rejših in najzanesljivejših trgov- tega mesta, in se nahaja vedno tem prostoru že skoro tridesetletno enega stoletja ali (75 let). Ka- zumljivo je, da se tu vstavljajo razni dolžci iz ranih drugih na- seblju, kateri so bili izvrstno to- čno in pošteno postreženi kot naši odemalci in se vselej ako česa po- trebnega vrnejo k nam, še po- sebnost za Božične praznike je ta prodajalna poznana kot najboljša za nakup daril v zlatnini. Vsa postrežba se nudi našim odjemal- cem brez izjeme kupijo večjo ali manjšo množico blaga, mi poma- gamo vsem enako pri izbiranju iste in vedno točno strežemo vsem enako brez izjeme. Vse naše blago je garantirano in pri vsaki prodaji damo pisano jamstvo. Tu- kaj je prava tertična trgovina zlatnine, ne pa kakšna mala kra- marija, ki se vedno seli iz enega v drugi prostor, da jih potem težko najdete, ako niste zadovolj- ni s skupljenim blagom, ali pa ki odpre svoj prostor le da za Božič na hitro prodajo nekaj. To je tverda, ki vam nudi vse najboljše ugodnosti in vedno po zmernih cenah. Vse naše cene so vidno na tiskane s praviimi številkami. Da Joe De Roy in Sons imajo samo eno ceno vsakori. (Adv.)

SLOVENSKE POZORI!

Potrebujemo dekleta za delo v prijazni tovarni, čisto in stalno delo, dobra plača. Pridite osebu na naslov: 2133 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

NE MENJUJTE

svoj denar, dokler nimate po- jasnila glede parobrodskih list- kov, denarnih pošiljatev, menije in hranjenja denarja od

EMIL KISS, bankir, 133 Second Ave., New York, N. Y.

POTREBUJEMO dve dekleti za splošno hišno delo. Telefon Schen- ley 1702, naslov: 1067 Devon Road, Pittsburgh, Pa.

PREMOGARJE ZA NIZKI PREMOC POTREBUJEMO.

Za delo v novem rudniku kjer ni nobenih delavskih neredov. Dela se stalno vnač dan. Do- bra plača. Stanovanjska upo- stavi se prva vrsta in damo la- bo dale dobrih premogarjev na vse kote. Bakijske neodprte svetilke. Kdo želi dobiti delo tukaj naj pride naravnost v Clearfield, Pa., k LAUREL RUM COAL COMPANY. Ako želite več pojasnila pišite na: MR. A. VARADY, 607 HOUSE BLDG., PITTSBURGH, PA. (Ni davka).

"FAZITE NA MENJAJOČE CENE."

Sedaj je mogoče popliti denar v oboro domovine in sicer na Slovensko v kronah, v knje zaslužiti pa v Italijanih pa v lirah.

Sedanje cene so s poštnino vred:

100 kron	 \$2.00	500 kron	 \$ 9.00
200 kron	 \$ 3.50	1 000 kron	 15.00
300 kron	 \$ 5.00	5 000 kron	 90.00
400 kron	 7.70	10 000 kron	 175.00

Potnje se tudi lahko v stare domovine, toda parniki so prenapolnjeni; tisto ljudi šaka na pristan, o parnikov je za sedaj le kaj malo, zato je bolje, da vseh malo potpi, da se vamare oblikuje.

Za pojasnila pišite na:

FRANK SANNER, 61 Courtland St., New York, N. Y.